

สถาบัน **THE BEST CENTER**

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร.0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนปฏิบัติงาน

กรมการพัฒนาชุมชน

ปี 68

ความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขันเพื่อวัดความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

ทดสอบความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่งด้วยวิธีการสอบข้อเขียน ข้อสอบเป็นแบบปรนัย
คะแนนเต็ม 200 คะแนน โดยมีขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่สอบ ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโครงการพัฒนาชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา การถึง วิสัยทัศน์ ค่านิยมองค์กร เป็นต้น
2. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2562 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการทั่วไป เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อกฏหมัดจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ.2564 และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเป็นตำแหน่งเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเหตุการณ์ปัจจุบัน
4. ความรู้เกี่ยวกับแนวความคิด ปรัชญา หลักการพัฒนารวมทั้งกระบวนการ วิธีการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน
5. ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ โครงการ กิจกรรม และงานสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน

LINE: @thebestcenter

280.-

คู่มือสอบเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนปฏิบัติงาน
กรมการพัฒนาชุมชน

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 280 บาท

จัดทำพิมพ์และจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์ก๊ง ย่าน ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ
เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนปฏิบัติงาน
กรมการพัฒนาชุมชน

ราคา 280.-

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบสำหรับตำแหน่งเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนปฏิบัติงาน กรมการพัฒนาชุมชน เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบัน ได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบ ใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็น หนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำ ขออ้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ ความรู้เกี่ยวกับกรมการพัฒนาชุมชน	1
➤ ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ โครงการ กิจกรรม และงานสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน	6
✦ แนวข้อสอบเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ยุทธศาสตร์ โครงการ กิจกรรม และงานสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน	45
☐ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย	
✦ แนวข้อสอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ.2564	49
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 8. พ.ศ.2553	62
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540	71
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3. พ.ศ.2562	84
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560	102
✦ แนวข้อสอบพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2. พ.ศ. 2562	117
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562	134
☐ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการทั่วไป	
✦ แนวข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ.2564	139
✦ แนวข้อสอบระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561	167
✦ แนวข้อสอบระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2564	173
➤ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน	189
✦ แนวข้อสอบประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2564	191
➤ ข้อกำหนดจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2564	199
☐ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน	
➤ ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน พ.ศ.2554	202
➤ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ.2547	208
➤ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน พ.ศ.2551	218
➤ ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชนว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ.2555	227

➤ ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ปรัชญา หลักการ กระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	233
➤ ความรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน	254
➤ การดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ	257
➤ กระบวนการพัฒนาชุมชน	261
➤ หลักการติดตาม สนับสนุนและประเมินผลโครงการ	274
➤ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเหตุการณ์ปัจจุบัน	280
✦ แนวข้อสอบพัฒนาชุมชน	288
➤ เทคนิคการสอบสัมภาษณ์	307a

ความรู้เกี่ยวกับกรมการพัฒนาชุมชน

ประวัติกรม

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 5
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร

แนวคิดการพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในกลุ่มประเทศเครือจักรภพจากเดิมมาเป็นการพัฒนาที่เห็นว่าประชาชนเป็นแกนกลางของพลังขับเคลื่อนทางสังคม เมื่อแนวคิดการพัฒนาชุมชนนี้เผยแพร่ออกไปจนก่อให้เกิดเป็นปรัชญาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างประชาชนกับรัฐบาลในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ซึ่งเรียกว่าขบวนการพัฒนาชุมชน ขบวนการดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศใช้แผนการบูรณะชนบทพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ สร้างสรรค์ชีวิตจิตใจของประชาชนในชนบทให้เหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองดีและส่งเสริมให้ประชาชนมีการครองชีพที่ดีขึ้น และได้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาการท้องถิ่นขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และมีการริเริ่มโครงการพัฒนาท้องถิ่นในปีถัดมา โดยมีปลัดพัฒนาการเป็นผู้ปฏิบัติงานซึ่งเรียกกันในภายหลังว่าพัฒนาการ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม ฉบับที่ ๑๐ และจัดตั้งกรมการพัฒนาชุมชนขึ้นเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ภารกิจในระยะแรกของกรมการพัฒนาชุมชนคือ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาตนเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพัฒนาการต้องทำงานกับประชาชน มิใช่ทำให้ประชาชน

แผนปฏิบัตินาชากรระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกรมการพัฒนาชุมชนจัดทำขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัตินาชากรระยะห้าปีและรายปี ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทแผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเป็นพลังผลักดันร่วมกัน ไปสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

กรมการพัฒนาชุมชนได้นำสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพแวดล้อมของการพัฒนาประเทศ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงสำคัญของโลก (Global Megatrend) ที่มีผลกระทบต่อกรมการพัฒนาชุมชนและชุมชนมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัตินาชากรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factors) และปัจจัยภายนอก (External Factors) องค์กร นำมากำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล (Agenda) งานตามภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน (Function) และงานในระดับพื้นที่ (Area) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม

มุ่งสู่วิสัยทัศน์

“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจ (Mission)

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตแก่ประชาชนและชุมชน
3. สร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชนให้ได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ
4. พัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล บุคลากรมีอุดมการณ์และเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

เป้าหมายสำคัญ

1. ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
2. เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง คนในชุมชน มีงาน มีอาชีพ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
3. เครือข่ายการพัฒนาชุมชนสามารถขับเคลื่อนชุมชนสู่ความเข้มแข็ง และเกิดการเชื่อมโยงความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ
4. กรมการพัฒนาชุมชนเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล สมรรถนะสูง ทันสมัย บุคลากรมีอุดมการณ์ และมีความเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนภายใต้แผนปฏิบัติราชการ 4 เรื่อง ประกอบด้วย

- แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
- แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 2 การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง
- แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 3 การสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนทั้งในและต่างประเทศ
- แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ 4 การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล บุคลากรมีอุดมการณ์และเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

อำนาจหน้าที่

ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๒
ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ๑) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนาชุมชนได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน
- ๒) จัดทำและพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความก้าวหน้าและมาตรฐานการพัฒนาของชุมชน
- ๓) พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การอาชีพ การออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน
- ๔) สนับสนุนและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศชุมชน ส่งเสริมการใช้ประโยชน์และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศชุมชน เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา และสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในการงานพัฒนาชุมชน และการจัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน
- ๖) ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งให้ความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
- ๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คำนิยามองค์กร

- A = Appreciation : ชื่นชม หมายถึง การตระหนัก เข้าใจ ชื่นชมยินดี ยอมรับนับถือ ยกย่องให้เกียรติในคุณค่าและความสำคัญของผู้อื่น
- B = Bravery : กล้าหาญ หมายถึง ความกล้าหาญไม่เกรงกลัวต่ออันตรายหรือความยากลำบาก หรือสถานการณ์ยุ่งยากไม่ส่ายใจ
- C = Creativity : สร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่ด้วยความคิดของตนเองที่ไม่ธรรมดา
- D = Discovery : ใฝ่รู้ หมายถึง การใฝ่รู้ การค้นหา การค้นพบข่าวสาร ความรู้ สถานที่และวัตถุต่างๆ เป็นครั้งแรก

- E = Empathy : เข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด หรือประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการเอาใจเราไปใส่ใจเขา จินตนาการว่า หากอยู่ในสถานการณ์นั้นจะเป็นเช่นไร
- F = Facilitation : เอื้ออำนวย หมายถึง การทำให้ง่ายการทำให้งานนั้นเป็นไปได้การเอื้ออำนวยความสะดวกให้ผู้อื่นทำงานในวิถีทางที่เหมาะสมกับตัวเขาเอง
- S = Simplify : ทำให้ง่ายขึ้น ทำให้เข้าใจง่าย ทำให้ชัดเจน
- P = Practical : ความเป็นจริงเกี่ยวกับการกระทำ การปฏิบัติ สามารถปฏิบัติได้เหมาะสม มีประโยชน์ตามความเป็นจริง

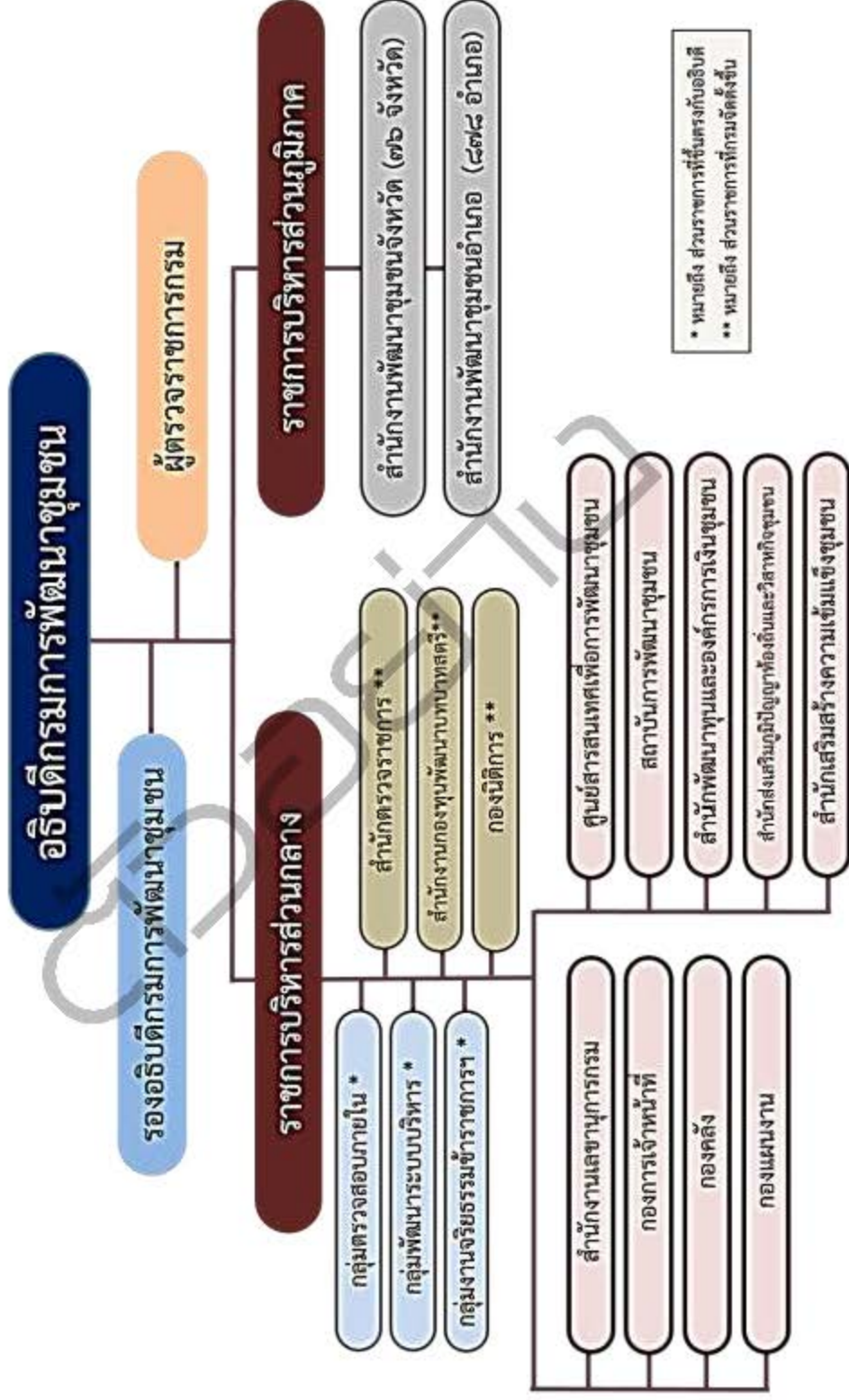

นายสยาม สิริมงคล

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

06 1386 3057

โครงสร้างกรมการพัฒนาชุมชน (กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๒)

ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ โครงการ กิจกรรม และงานสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน

ยุทธศาสตร์ของกรมการพัฒนาชุมชน

(แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570))

บทสรุปผู้บริหาร

แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมการพัฒนาชุมชนจัดทำขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะห้าปีและรายปี ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทแผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ในกระบวนการจัดทำแผน ๙ กรมการพัฒนาชุมชนได้นำสถานการณ์ปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมของการพัฒนาประเทศ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงสำคัญของโลก (Global Megatrend) ที่มีผลกระทบต่อกรมการพัฒนาชุมชน และชุมชนมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factors) และปัจจัยภายนอก (External Factors) ของกรม นำมากำหนดทิศทาง การขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนในระยะ 5 ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล (Agenda) งานตามภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน (Function) และงานในระดับพื้นที่ (Area) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรมสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

"เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

พันธกิจ (Mission)

๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
๒. ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตรากหญ้าและชุมชน
๓. สร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชนให้ได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ
๔. พัฒนางองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล บุคลากรมีอุดมการณ์และเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

เป้าหมายสำคัญ

๑. ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
๒. เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง คนในชุมชน มีงาน มีอาชีพ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
๓. เครือข่ายการพัฒนาชุมชนสามารถขับเคลื่อนชุมชนสู่ความเข้มแข็ง และเกิดการเชื่อมโยง ความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ
๔. กรมการพัฒนาชุมชนเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล สมรรถนะสูง ทันสมัย บุคลากรมีอุดมการณ์ และมีความเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนภายใต้ แผนปฏิบัติการ ๔ เรื่อง ประกอบด้วย

แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ๓ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ๑) พัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถรับมือกับภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม ๒) บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี องค์ความรู้ นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งอนาคตที่เข้มแข็ง และ ๓) ส่งเสริมการสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อการเรียนรู้การพึ่งตนเอง ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเข็มมุ่งสำคัญ คือ มุ่งหวังให้ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ดังนี้ ๑. เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๒. ยกระดับขีดความสามารถชุมชนมุ่งสู่อนาคตด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม ผ่านกระบวนการสร้างกลไกในการบริหารจัดการชุมชนที่มีความเหมาะสม และเป็นไปตามบริบทของชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงของชุมชน รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผลึก เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำและประสานการบูรณาการแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ และเสริมสร้างชุมชนที่มีแผนคุณภาพ (Smart Plan) นำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างเป็นระบบ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรแกนนำชุมชน ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนให้มีความสามารถในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนและบริหารจัดการชุมชนที่ดี ส่งเสริมให้ชุมชนนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาสร้างความโดดเด่นบนฐานของความเข้มแข็งและปัญหาความต้องการของชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ปฏิบัติการเชิงรุกเข้าถึงครัวเรือนเป้าหมายเพื่อยกระดับเป็นครัวเรือนสัมมาชีพ สามารถดำรงชีพได้เหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ชุมชนต้นแบบในการรื้อรื้อนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติงานเป็นวิถีชีวิตของชุมชน เป็นชุมชนที่พึ่งตนเองได้ในหลายมิติมีความเข้มแข็งมากขึ้นมุ่งสู่สังคมอุดมสุข

แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๒ การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ๖ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ๑) สร้างและพัฒนาผลึกขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานราก ๒) พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยกลไกประชารัฐและการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน ๓) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน และส่งเสริมช่องทางการตลาด ๔) ยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจร ๕) บริหารระบบบริหารจัดการทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล เพื่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของชุมชนให้พึ่งตนเอง และ ๖) แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำด้วยระบบปฏิบัติการเชิงรุกที่เข้าถึงประชาชนรายครัวเรือน โดยมีเข็มมุ่งสำคัญ คือ มุ่งหวังให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง คนในชุมชนมีงาน มีอาชีพ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ดังนี้ ๑. สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ๒. ส่งเสริมการบริหารจัดการทุนชุมชนหนุนเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง และ ๓. แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำด้วยปฏิบัติการเชิงรุกแบบมุ่งเป้า ผ่านกระบวนการในการสร้าง พัฒนา ยกระดับคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้นำสัมมาชีพชุมชนที่มีศักยภาพสูง ให้มีการประสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนบนฐานสัมมาชีพ แก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำด้วยระบบปฏิบัติการเชิงรุกที่เข้าถึงประชาชนรายครัวเรือน บูรณาการความร่วมมือกับสถานประกอบการทางสหกรณ์ค้าขนาดใหญ่ ตลาดสมัยใหม่ในการสร้างโอกาสให้กับกิจกรรมสัมมาชีพของชุมชนได้นำผลิตภัณฑ์ชุมชนมากระจายไปยังผู้บริโภค และสร้างแบรนด์ของชุมชน ส่งเสริมกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน โดยใช้

เทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการ นวัตกรรมและสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริม นักออกแบบผลิตภัณฑ์ ยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจร

แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๓ การสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนทั้ง ในและต่างประเทศ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ๓ แนวทางการ พัฒนา ได้แก่ ๑) ยกระดับขีดความสามารถของประชาชนให้เป็นพลังขับเคลื่อนเครือข่ายการพัฒนาชุมชนที่มี สมรรถนะสูง รองรับการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ๒) จัดการเครือข่ายการพัฒนาชุมชนให้มีพลังที่เข้มแข็งและยั่งยืนในทุกมิติ และ ๓) เชื่อมโยงการพัฒนาชุมชนของไทยกับการพัฒนาชุมชนของต่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งหวังให้เครือข่ายการพัฒนาชุมชนสามารถขับเคลื่อนชุมชนสู่ความเข้มแข็ง และเกิดการ เชื่อมโยงความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ดังนี้ ๑. สร้างเครือข่ายการพัฒนาชุมชนด้วยประชาชนที่มีสมรรถนะสูง ๒. ส่งเสริม ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชุมชนภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ผ่านกระบวนการ ในการ พัฒนา ทักษะและขีดความสามารถของผู้นำชุมชนในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และมีทักษะใน ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายให้มีสมรรถนะสูง สร้างและพัฒนานักวิจัยชุมชน นวัตกรรมชุมชน รวมทั้งนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการและรวบรวมองค์ความรู้ของการพัฒนาชุมชนมาใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อ ให้เป็นคลังความรู้ของชุมชน ส่งเสริม/สนับสนุนให้เครือข่ายการพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ทุกระดับ ทุกมิติ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกระดับ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาท ในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้ปฏิญญาอาเซียน และกรอบความร่วมมือต่าง ๆ และการแบ่งปันความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนระหว่างกัน เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การพัฒนา ชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

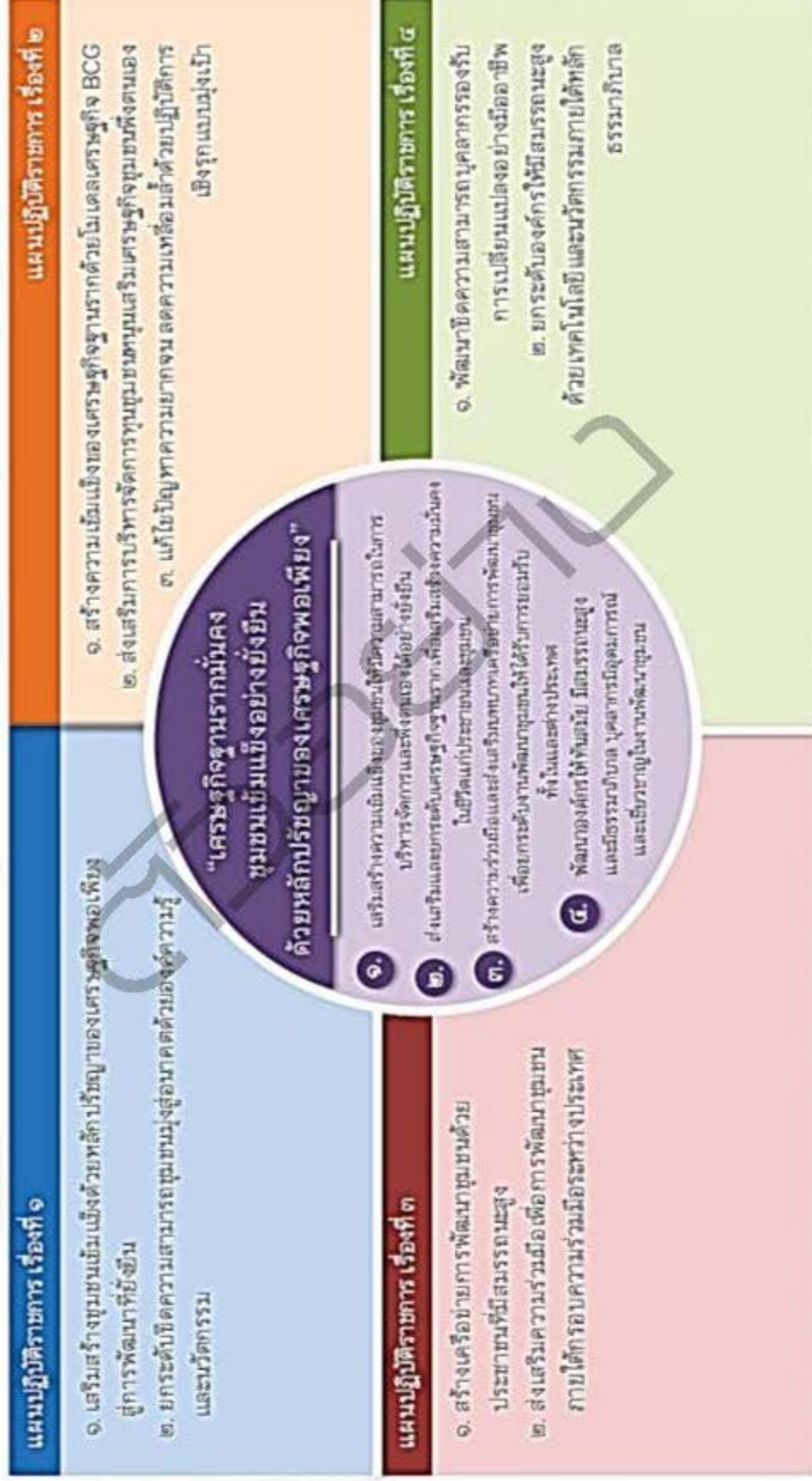
แผนปฏิบัติการ เรื่องที่ ๔ การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล บุคลากร มีอุดมการณ์และเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ๔ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ๑) การเสริมสร้างอุดมการณ์การพัฒนาชุมชน ยึดหลักธรรมาภิบาล มีความทันสมัยเป็นมืออาชีพ ๒) พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูง และระบบ การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ๓) ยกระดับองค์กรธรรมาภิบาล องค์กรทันสมัย และองค์กรแห่งความสุข และ ๔) ยกระดับภาพลักษณ์องค์กรให้เป็นที่ยอมรับและยอมรับ เกิดความเชื่อมั่นจากชุมชนและสังคมทั้งในระดับประเทศ และนานาชาติ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งหวังให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล สมรรถนะสูง ทันสมัย บุคลากรมีอุดมการณ์และมีความเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ดังนี้ ๑. พัฒนาศักยภาพบุคลากรรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมืออาชีพ ๒. ยกระดับองค์กรให้มีสมรรถนะสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล ผ่านกระบวนการ ยกระดับขีดความสามารถของบุคลากร ให้มีทักษะในการจัดการความรู้ การวิจัยและพัฒนา การถอดบทเรียน ความสำเร็จนำมากสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งมีทักษะในการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กรให้เกิดการรับรู้ การยอมรับ และเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญในงานอาชีพอย่างแท้จริง สร้างและพัฒนาระบบการเรียนรู้สาธารณะและ บุคคลความรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย เข้าถึงได้ง่าย ใช้งานได้จริงสำหรับบุคลากร ยกระดับกรมการพัฒนาชุมชนให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการพัฒนาชุมชน และเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ วิทยาการด้านการพัฒนาชุมชน ที่เป็นสากล ส่งเสริมการยกระดับงานพัฒนาชุมชน ทุกระดับเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน และมาตรฐานอื่นๆ

การวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ (TOWS Matrix)	
กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)
- เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน - ส่งเสริมการบริหารจัดการทุนชุมชนบนเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง - สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG - แก้ไขปัญหาคาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำด้วยปฏิบัติการเชิงรุกแบบมุ่งเป้า	สร้างเครือข่ายการพัฒนาชุมชนด้วยประชาชนที่มีสมรรถนะสูง
กลยุทธ์เชิงปรับปรุง (WO)	กลยุทธ์เชิงเปลี่ยนแปลง (WT)
- ยกระดับขีดความสามารถของชุมชนมุ่งสู่อนาคตด้วยความรู้และนวัตกรรม - พัฒนาขีดความสามารถบุคลากรรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีอาชีพ - ยกระดับองค์การให้มีสมรรถนะสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล	ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประชาชนภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒.๓ กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของกรมการพัฒนาชุมชน

**“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง
ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”**

๓.๒ วิสัยทัศน์ (Vision)

“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

โดยกำหนดค่านิยมของวิสัยทัศน์ไว้ ดังนี้

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง หมายถึง การผลิต การจำหน่าย และการบริโภคที่ใช้ทุนชุมชนในการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองภายใต้แนวคิด BCG Model เพื่อให้คนในชุมชนมีงาน มีอาชีพ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน **โดยมีรายละเอียด ดังนี้**

๑. ชุมชนสามารถบริหารจัดการทุนชุมชนให้เกิดคุณค่า และมูลค่าทางเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากร วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชน ในการสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้ แก่ชุมชน เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืน

๒. ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และบริการของชุมชนมีคุณค่า มีมูลค่า และสามารถแข่งขันได้ และมีห่วงโซ่คุณค่าที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

๓. ระบบเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนมีรากฐานการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เข้มแข็ง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. ระบบนิเวศเศรษฐกิจของชุมชน (Local Economy Ecosystem) เชื่อมต่อการพัฒนาและพึ่งพาตนเองบนฐานความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนเติบโตอย่างยั่งยืนบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕. ชุมชนได้รับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมอย่างต่อเนื่อง

ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน หมายถึง ชุมชนที่มีผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการชุมชน มีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่มีคุณภาพ มีกลุ่ม/องค์กร/เครือข่ายที่เข้มแข็ง มีทุนชุมชนที่มีศักยภาพ และคนในชุมชนมีสำนึกในความเป็นชุมชน สำนึกรักชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ **โดยมีรายละเอียด ดังนี้**

๑. ชุมชนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาตนเองได้ ปรับตัวทันการเปลี่ยนแปลง เข้าใจและเข้าถึงหลักการพัฒนาของศาสตร์พระราชา ยึดมั่นการพัฒนาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีวิถีชุมชน ค่านิยม วัฒนธรรมของชุมชนที่ตั้งอยู่บนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถบริหารจัดการตนเอง และพึ่งตนเองในด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง สิ่งแวดล้อม และรักษาสิ่งที่ดีงามและตัวตนของชุมชนได้

๒. ชุมชนมีศักยภาพในการทำงานเชิงบูรณาการทั้งภายในชุมชนและกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนจากภายนอก คนของชุมชนมีทัศนคติที่ดีเป็นประชาชนคุณภาพ และมีมุมมองการพัฒนาชุมชนที่เข้าใจ เข้าถึงการพัฒนาชุมชนในทิศทางเดียวกัน และมีพันธสัญญาต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓. ชุมชนมีความสามารถในการจัดการความรู้ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สร้างคุณค่าจากบทเรียนการพัฒนาของชุมชน และมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศของชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างสรรค์การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สมาชิกของชุมชนมีความมั่นคงในชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองลดการพึ่งพาจากทรัพยากรภายนอกที่ไม่จำเป็น และให้ความสำคัญกับการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕. ชุมชนมีเป้าหมายมุ่งอนาคตร่วมกัน และประสานการพัฒนาเป็นหนึ่งเดียวไปสู่เป้าหมายการพัฒนาได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณธรรมภายใต้บริบทของชุมชนเดียวกัน

๖. ประชาชนของชุมชนมีสำนึกรักชุมชน รักบ้านเกิด รักท้องถิ่นของตนเอง มีความผูกพัน มีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกของชุมชน มีความเข้าใจถึงรากเหง้า และความเป็นชุมชนของตนเองอย่างถ่องแท้ กล้าคิด กล้าพูด กล้าตัดสินใจ กล้าเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ถูก ต้อง และยืนหยัดอย่างมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๗. ผู้นำของชุมชนมีศักยภาพ คุณธรรม ยึดหลักประชาธิปไตย มีแบบแผนปฏิบัติ เป้าหมาย และวิสัยทัศน์การพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างมีธรรมาภิบาล มีบุคลากรในชุมชนที่พัฒนาขึ้นมาเป็นผู้นำและทีมพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการพัฒนาชุมชน

๘. ประชาชนของชุมชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนในชุมชนมีความเอื้ออาทร มีความเกื้อกูล แบ่งปันซึ่งกันและกัน และดูแลสมาชิกของชุมชนไม่ให้ถูกทอดทิ้ง

ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง และเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน เพื่อให้ชุมชนมีวิถีชีวิต ค่านิยม วัฒนธรรม และวิธีการคิดที่เข้าใจและเข้าถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

๓.๓ พันธกิจ (Mission)

๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
๒. ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตแก่ประชาชนและชุมชน
๓. สร้างความร่วมมือ และส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชนให้ได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ
๔. พัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล บุคลากรมีอุดมการณ์และเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

๓.๔ แผนปฏิบัติราชการ

แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๒ การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง

แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๓ การสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนทั้งในและต่างประเทศ

แผนปฏิบัติราชการ เรื่องที่ ๔ การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล บุคลากรมีอุดมการณ์และเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

๑. ความสำคัญและความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติการ

กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งมาตรการและแนวทางการปฏิบัติในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ๓ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ๑) พัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถรับมือกับภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม ๒) บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี องค์ความรู้ นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งอนาคตที่เข้มแข็ง และ ๓) ส่งเสริมการสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อการเรียนรู้การพึ่งตนเอง ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งหวังให้ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองสู่ความ เข้ม แข็งอย่างยั่งยืน โดยมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท ฯ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

► **ยุทธศาสตร์ชาติ:** (๑) ด้านความมั่นคง และ (๕) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

► **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ:** (๑) ประเด็นความมั่นคง และ (๑๕) ประเด็นพลังงานสังคม

► **แผนการปฏิรูปประเทศ:** (๑) ด้านการเมือง และ (๕) ด้านเศรษฐกิจ

► **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓:** หมายความว่า ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่นำอยู่ ปอดภัย เต็มโตได้อย่างยั่งยืน หมายความว่า ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม และหมายความว่า ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

► **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ:** แผนที่ ๑ การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ และแผนที่ ๑๐ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

► **นโยบายหลักของรัฐบาล:**

ด้านที่ ๓ การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศและความสงบสุขของประเทศ ๒.๔) สร้างความสงบและปลอดภัยตั้งแต่ระดับชุมชน, ด้านที่ ๓ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ๓.๒) ปกป้องค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม กตัญญู ความซื่อสัตย์ การมีวินัย เคารพกฎหมายมีจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้ประเทศ และเป็นพลเมืองที่ดี และด้านที่ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก ๗.๒) สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ๗.๓) ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการช่วยพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฐานราก

► **เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs):**

- **เป้าหมายหลักที่ ๒** ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน เป้าหมายย่อยที่ ๒.๕ ความหลากหลายทางพันธุกรรมของเมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก สัตว์ในไร่นา และที่เลี้ยงตามบ้านเรือน และชนิดพันธุ์ตามธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับพืชและสัตว์ รวมถึงให้มีธนาคารพืชและเมล็ดพันธุ์ที่มีการจัดการที่ดี และมีความหลากหลายทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากการใช้ทรัพยากรทางพันธุกรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรมชาติและเท่าเทียม

▶ แผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) :

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน กลยุทธ์ที่ ๑.๒ รักษาความสงบเรียบร้อยและการรับมือภัยคุกคามทุกรูปแบบ
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก กลยุทธ์ที่ ๒.๒ สร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยภาคีเครือข่าย
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจให้เติบโตอย่างสมดุล กลยุทธ์ที่ ๓.๔ บูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ให้มีผลสัมฤทธิ์สูง

▶ **ภารกิจหลักของหน่วยงาน :** สร้างกลไกในการบริหารจัดการชุมชนที่มีความเหมาะสมและเป็นไปตามบริบทของชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงของชุมชน รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภาคี เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำและประสานการบูรณาการแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ และเสริมสร้างชุมชนที่มีแผนคุณภาพ (Smart Plan) นำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างเป็นระบบ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรแกนนำชุมชน ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนให้มีความสามารถในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนและบริหารจัดการชุมชนที่ดี ส่งเสริมให้ชุมชนนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาสร้างความโดดเด่นบนฐานของความเข้มแข็งและปัญหาความต้องการของชุมชน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อการเข้าถึงครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อยกระดับเป็นครัวเรือนสัมมาชีพ สามารถดำรงชีพได้เหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีชุมชนต้นแบบในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตของชุมชน เป็นชุมชนที่พึ่งตนเองได้ในหลายมิติ มีความเข้มแข็งมากขึ้น มุ่งสู่สังคมอุดมสุข

๒. วัตถุประสงค์

- (๑) เพื่อสร้างค่านิยมร่วมที่เข้มแข็งของชุมชน นำไปสู่วัฒนธรรมและวิถีชีวิตบนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๒) เพื่อปรับวิธีคิด และสร้างกระบวนการที่สนับสนุนความคิดใหม่ให้กับประชาชนและชุมชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีศักยภาพในการยืนหยัดต่อสู้กับวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนฐานของการพึ่งตนเองในทุกมิติ
- (๓) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการชุมชนด้วยกระบวนการพัฒนาชุมชน และการบูรณาการศาสตร์พระราชา วิทยาการ องค์ความรู้ นวัตกรรม และหลักคุณธรรม เพื่อการสร้างชุมชนแห่งอนาคตที่มีศักยภาพพึ่งตนเองได้ในทุกมิติ

๓. เป้าหมาย/กลยุทธ์/ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา/มาตรการและแนวทางการปฏิบัติ

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา มาตรการและแนวทางการปฏิบัติที่สำคัญในการขับเคลื่อน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย: ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาตนเองสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์: ๑. เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. ยกกระดับขีดความสามารถชุมชนสู่อนาคตด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม

ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์:

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				หน่วยงาน รับผิดชอบ
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	
๑. จำนวนครัวเรือนและชุมชนมีข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชนเพื่อการวางแผนการพัฒนาและการบริหารจัดการชุมชน	จปฐ. ๑๒๙ สำน. คร./กษย.๓๔ ๗๐,๔๗๕ มบ.	จปฐ. ๑๒๙ สำน. คร.	จปฐ. ๑๒๙ สำน. คร./กษย.๓๔ ๗๐,๔๗๕ มบ.	จปฐ. ๑๒๙ สำน. คร.	จปฐ. ๑๒๙ สำน. คร./กษย.๓๔ ๗๐,๔๗๕ มบ. สสช.
๒. จำนวนผู้นำชุมชนที่สามารถบริหารจัดการชุมชนและขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม	จปฐ. ๑๒๙ สำน. ๑๔,๐๗๒ คน	จปฐ. ๑๒๙ สำน. ๑๔,๐๗๒ คน	จปฐ. ๑๒๙ สำน. ๑๔,๐๗๒ คน	จปฐ. ๑๒๙ สำน. ๑๔,๐๗๒ คน	๑๔,๐๗๒ คน สสช.
๓. ร้อยละของตำบลที่มีการบูรณาการแผนพัฒนาตำบลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการชุมชน	มากกว่า ร้อยละ ๘๕	มากกว่า ร้อยละ ๘๕	มากกว่า ร้อยละ ๘๕	มากกว่า ร้อยละ ๘๕	มากกว่า ร้อยละ ๘๕ สสช.
๔. ร้อยละของหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสุขมวลรวมเพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕ สสช.
แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนากาการบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถรับมือกับภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม	แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนากาการบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถรับมือกับภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม				แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนากาการบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถรับมือกับภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม
มาตรการและแนวทางปฏิบัติ:	มาตรการและแนวทางปฏิบัติ:				มาตรการและแนวทางปฏิบัติ:
๑. ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา และเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต ตามทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่มุ่งเน้นให้มาตรฐานการครองชีพและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในชุมชนดีขึ้น	๑. พัฒนาระบบการบริหารจัดการเก็บและค่าใช้จ่ายประโยชน์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน เน้นการสร้างแนวความคิดและทัศนคติใหม่ และการมีส่วนร่วมต่อการจัดเก็บ และใช้ข้อมูลของประชาชนในชุมชน เพื่อการพัฒนาตนเองและชุมชน และการยกระดับข้อมูลให้มีการ				๑. ส่งเสริมให้ชุมชนมีระบบบริหารจัดการชุมชนที่มีธรรมาภิบาล ยึดมั่นในความถูกต้อง ซื่อสัตย์ สุจริต มีความสำนึกในรับผิดชอบ (Accountability) และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนในทุกมิติ ทุกระดับ

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถรับมือกับภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม	แนวทางการพัฒนาที่ ๒ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี องค์ความรู้ วัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งอนาคตที่เข้มแข็ง	แนวทางการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมการสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อการเรียนรู้การพึ่งตนเองด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำและประสานการบูรณาการแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ และเสริมสร้างชุมชนที่มีแผนคุณภาพ (Smart Plan) นำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างเป็นระบบ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรแกนนำชุมชนที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนให้มีความสามารถในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนและบริหารจัดการชุมชนที่ดี ๓. สร้างกลไกในการบริหารจัดการชุมชนที่มีความเหมาะสมและเป็นไปตามบริบทของชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงของชุมชน รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา กลไกเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนที่มีจิตอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นวิถีชุมชน ๕. ส่งเสริมให้ชุมชนนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาสร้างความโดดเด่นบนฐานของความเข้มแข็งและปัญหา ความต้องการของชุมชน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ๖. ปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อการเข้าถึงครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อยกระดับเป็นครัวเรือนสัมมาชีพ สามารถดำรงชีพได้เหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	จัดการอย่างทันสมัย พร้อมทั้งบูรณาการการจัดทำฐานข้อมูลและโปรแกรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๒. สร้างระบบการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่มีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารจัดการเก็บ การวิเคราะห์ ข้อมูล การเชื่อมโยง และการแปลงเป็นข้อมูลการพัฒนาของชุมชนให้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและทันสมัย ๓. จัดตั้งศูนย์บริหารจัดการข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับจังหวัด เพื่อบริการข้อมูลแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวมทั้งการนำระบบเทคโนโลยีอัจฉริยะต่างๆ มาใช้ในการสร้างเครือข่ายข้อมูลชุมชน (Community Development Big Data Analytic) ๔. ยกกระดับศูนย์เรียนรู้ชุมชนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และสร้างบุคลากรของชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทำหน้าที่กับแกนนำในชุมชน เพื่อขับเคลื่อนงานการพัฒนาชุมชนในทุกมิติให้มีประสิทธิภาพ ๕. ยกกระดับขีดความสามารถของชุมชน ให้มีศักยภาพในการใช้เครื่องมือเพื่อการจัดการข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาชุมชนอย่างมืออาชีพ และมีส่วนร่วมในการทบทวนความเหมาะสม ความทันสมัย ของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการอย่างต่อเนื่อง	๒. ส่งเสริมให้มีชุมชนต้นแบบในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตของชุมชน เป็นชุมชนที่พึ่งตนเองได้ในหลายมิติ ๓. ยกกระดับหมู่บ้าน/ตำบล ให้เป็นหมู่บ้าน/ตำบลพอเพียงที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น มุ่งสู่สังคมสุข

แนวทางพัฒนาที่ ๑ พัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถรับมือกับภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อม	แนวทางพัฒนาที่ ๒ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี องค์กรพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งอนาคตที่เข้มแข็ง	แนวทางพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมการสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อการเรียนรู้การพึ่งตนเองด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ภายใต้แนวคิดการเรียนรู้และสืบสานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	๖. สร้างรูปแบบการพัฒนาและชุดความรู้การพัฒนาชุมชนใหม่ตามบริบทปัญหาชุมชน รวมถึงการพัฒนาชุมชนในภาคใต้ ในรูปแบบของ Community Development Model	
ส่งเสริมการรวมกลุ่มและพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง	๗. ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา และภาคีเครือข่ายในการสร้างวัดกรประจักษ์ชุมชนที่มีศักยภาพสูง สามารถสร้างคุณค่า และมูลค่าจากฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชนเพื่อการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนในทุกมิติ	
โครงการหลักที่สำคัญ		
๑. โครงการจัดทำและประสานแผนพัฒนาตำบล		สสช.
๒. โครงการยกระดับศูนย์เรียนรู้ชุมชนสู่การเป็นศูนย์ดิจิทัลประจำชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนทันสมัย		สสช.
๓. โครงการสร้างสรรค์คุณค่าจากโมเดลความล้ำเลิศการพัฒนาชุมชน (Community Development Model)		สสช.
๔. โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง		สสช.
๕. โครงการสร้างและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การสืบสานการต่อยอด และการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน		สสช.
๖. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยกองทัมแห่งแผ่นดิน		สทอ.
๗. โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเก็บและ การใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน		คสท.
๘. โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในการขับเคลื่อนนโยบายของกรมการพัฒนาชุมชน		สตร.
๙. โครงการประชาสัมพันธ์อาสา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน		สส.

แผนปฏิบัติการราชการเรื่องที่ ๒

การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง

๑. ความสำคัญและความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติการ

กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดเป้าหมาย ด้วยวิสัยทัศน์ แนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งมาตรการและแนวทางการปฏิบัติในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการราชการเรื่องที่ ๒ การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ภายใต้แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของกรมการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ๖ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ๑) สร้างและพัฒนากลไกขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนหนุนเสริมเศรษฐกิจฐานราก ๒) พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยกลไกประชารัฐและการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน ๓) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน และส่งเสริมช่องทางการตลาด ๔) ยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจร ๕) ปรับระบบบริหารจัดการทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล เพื่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของชุมชนให้พึ่งตนเอง และ ๖) แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยระบบปฏิบัติการเชิงรุกที่เข้าถึงประชาชนรายครัวเรือนโดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งหวังให้เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคง คนในชุมชนมีงาน มีอาชีพ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท ฯ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

► **ยุทธศาสตร์ชาติ:** (๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และ (๔) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

► **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ:** (๓) ประเด็นการเกษตร (๕) ประเด็นการท่องเที่ยว (๑๑) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ (๑๖) ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก

► **แผนปฏิรูปประเทศ:** (๕) ด้านเศรษฐกิจ และ (๙) ด้านสังคม

► **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ :** หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมายเหตุที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน หมายเหตุที่ ๔ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน หมายเหตุที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม และหมายเหตุที่ ๑๔ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

► **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ:** แผนที่ ๑ การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ และแผนที่ ๖ การสร้างความสามัคคีปรองดอง

► **นโยบายหลักของรัฐบาล:**

ด้านที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ๕.๔) พัฒนาภาคการท่องเที่ยว ๕.๔.๑) พัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ๕.๔.๕) ส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้จากธุรกิจท่องเที่ยวสู่ชุมชน และด้านที่ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก ๗.๑) ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ๗.๑.๑) ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ๗.๒) สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ๗.๒.๒) ยกระดับคุณภาพตลาดชุมชน สถาบันการเงินของชุมชน สวัสดิการชุมชน สาธารณสุขชุมชน ป่าชุมชน ไม่มีค่า ท่องเที่ยวชุมชน และส่งเสริมการขายตลาดสู่ต่างประเทศ

► **เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs):**

- **เป้าหมายหลักที่ ๑** ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายย่อยที่ ๑.๑ ขจัดความยากจนขั้นรุนแรงของประชาชนในทุกพื้นที่ให้หมดไป และเป้าหมายย่อยที่ ๑.๒ ลดสัดส่วนชาย หญิง และเด็กในทุกลุ่มวัยที่อยู่ภายใต้ความยากจนในทุกมิติตามนิยามของแต่ละประเทศให้ลดลงอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง

- **เป้าหมายหลักที่ ๘** ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน เป้าหมายย่อยที่ ๘.๑ ทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ของประเทศพัฒนามาโดยลำดับมีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ ๗ ต่อปี เป้าหมายย่อยที่ ๘.๒ บรรลุการมีผลิตภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้นผ่านการสร้างความหลากหลาย การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการมุ่งเน้นภาคการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และใช้แรงงานเป็นหลัก (Labour-intensive) เป้าหมายย่อยที่ ๘.๓ ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลางผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน และเป้าหมายย่อยที่ ๘.๔ ออกแบบและใช้นโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งช่วยสร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

- **เป้าหมายหลักที่ ๑๐** ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ เป้าหมายย่อยที่ ๑๐.๑ บรรลุการเติบโตรายได้ของกลุ่มประชากร ร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดอย่างก้าวหน้าและยั่งยืน โดยให้มีอัตราเติบโตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

▶ แผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐):

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก กลยุทธ์ที่ ๒.๑ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนแบบมีเป้าหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ ๒.๒ สร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยภาคีเครือข่าย และกลยุทธ์ที่ ๒.๓ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG

▶ **ภารกิจหลักของหน่วยงาน:** สร้าง พัฒนา ยกระดับคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้นำสืบสานภูมิปัญญาที่มีศักยภาพสูง ให้มีการประสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนบนฐานสืบสานภูมิปัญญา แก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำด้วยระบบปฏิบัติการเชิงรุกที่เข้าถึงประชาชนรายครัวเรือน บูรณาการความร่วมมือกับสถาบันประกอบการ ทั้งสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ตลาดสมัยใหม่ ในการสร้างโอกาสให้กับกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญาของชุมชนได้นำผลิตภัณฑ์ชุมชนมากระจายไปยังผู้บริโภค และสร้างแบรนด์ของชุมชน ส่งเสริมกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน โดยใช้เทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการนวัตกรรมและสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมกับออกแบผลิตภัณฑ์ ยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจร

๒. วัตถุประสงค์

(๑) เพื่อใช้กลไกของการพัฒนาชุมชน ให้ชุมชนสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เกิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชนที่เข้มแข็ง มีการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพาจากภายนอก รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

(๒) เพื่อยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของครัวเรือนให้ดีขึ้น ให้ประชาชนที่มีปัญหาภาวะหนี้สินได้เข้าถึงโอกาสในการนำทุนชุมชนมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของตนเอง ลดหนี้ และสร้างโอกาสในการมีงานและรายได้ที่เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และความไม่เสมอภาค เพื่อให้ทุกคนได้ประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๓) เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมายกระดับผลิตภัณฑ์ของชุมชน ให้เป็นกิจกรรมสำคัญของการสร้างเศรษฐกิจในชุมชน และเชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างชุมชน ระดับประเทศและนานาชาติ

(๔) เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการจัดการทุนชุมชน ส่งเสริมให้มีระบบสวัสดิการจากกองทุนชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สร้างวินัยทางการเงินแก่ประชาชนในชุมชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนของชุมชน พร้อมทั้งการพัฒนาทักษะทางการเงินที่มีคุณภาพ ส่งเสริมระบบการออมเงินของครัวเรือนและชุมชน

๓. เป้าหมาย/กลยุทธ์/ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา/มาตรการและแนวทางการปฏิบัติ

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๒ การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ได้กำหนด เป้าหมาย กลยุทธ์ ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา มาตรการและแนวทางการปฏิบัติที่สำคัญในการขับเคลื่อน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวทางการพัฒนาที่ ๑	แนวทางการพัฒนาที่ ๒	แนวทางการพัฒนาที่ ๓	แนวทางการพัฒนาที่ ๔	แนวทางการพัฒนาที่ ๕
สร้างและพัฒนากลไกขับเคลื่อน สู่เป้าหมายชุมชนเสริม เศรษฐกิจฐานราก	พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้เข้มแข็งและมีขีดความสามารถ ในการแข่งขัน ด้วยกลไก ประชารัฐ และการรวมกลุ่ม ผู้ประกอบการในชุมชน	พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้เข้มแข็งและมีขีดความสามารถ ในการแข่งขัน ด้วยกลไก ประชารัฐ และการรวมกลุ่ม ผู้ประกอบการในชุมชน	สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ชุมชน และส่งเสริมช่องทาง การตลาด	ยกระดับคุณภาพชีวิตของ เกษตรกร
๒. ส่งเสริมและสนับสนุน เกษตรกร แรงงานทั่วไป ให้มีการประกอบอาชีพ ตามแนวทางสัมมาชีพจากฐาน ของทรัพยากรชุมชน และความรู้ทักษะที่ทันการ เปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการ เป็นผู้ประกอบการชุมชน สร้างและรวบรวมองค์ความรู้ นวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านอาชีพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา เศรษฐกิจฐานราก จากต้นทุน ของชุมชน	๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการ รวมกลุ่มและยกระดับกลุ่ม สัมมาชีพชุมชน ให้มีการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการ แปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์ชุมชน ๓. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า ๔. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า	๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการ รวมกลุ่มและยกระดับกลุ่ม สัมมาชีพชุมชน ให้มีการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการ แปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์ชุมชน ๓. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า ๔. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า	๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการ รวมกลุ่มและยกระดับกลุ่ม สัมมาชีพชุมชน ให้มีการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการ แปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์ชุมชน ๓. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า ๔. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า	๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการ รวมกลุ่มและยกระดับกลุ่ม สัมมาชีพชุมชน ให้มีการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการ แปรรูปและเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์ชุมชน ๓. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า ๔. ส่งเสริมและสนับสนุน การเชื่อมโยงระหว่าง ฐานการผลิตกับห่วงโซ่มูลค่า

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ สร้างและพัฒนากลไกขับเคลื่อน สมาชิกชุมชนพัฒนา เศรษฐกิจฐานราก	แนวทางการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ได้เข้มแข็งและมีขีดความสามารถ ในการแข่งขัน ด้วยกลไก ประชารัฐ และการรวมกลุ่ม ผู้ประกอบการในชุมชน	แนวทางการพัฒนาที่ ๓ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ชุมชน และส่งเสริมช่องทาง การตลาด	แนวทางการพัฒนาที่ ๔ ยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเศรษฐกิจชุมชน อย่างครบวงจร	แนวทางการพัฒนาที่ ๕ ปรับระบบบริหารจัดการ ชุมชนให้มีธรรมาภิบาล เพื่อการสร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจของชุมชนให้ พึ่งตนเอง	แนวทางการพัฒนาที่ ๖ แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำด้วย ระบบปฏิบัติการเชิงรุก ที่เข้าถึงประชาชนราย ครัวเรือน
๕. บูรณาการความร่วมมือกับ สถานประกอบการ หน่วยงาน ขนาดใหญ่ วิทยาลัยใหม่ใน การสร้างโอกาสให้กับกิจกรรม สมาชิกของชุมชนได้นำ ผลิตภัณฑ์ชุมชนมากระจาย ไปยังผู้บริโภค	๕. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ อาชีพ แก่กลุ่มคนเปราะบาง เพื่อรวมกลุ่มเป็นสมาชิกเพื่อ การพึ่งตนเองและเฝ้าระวัง ความเสี่ยงของสมาชิกกลุ่มเปราะ บาง (กลุ่มคนจน กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้สูงอายุ)	๕. ส่งเสริมการตลาดให้แก่ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP ให้ชุมชน สามารถบริหารจัดการด้วย กลไกของชุมชนและเครือข่าย เพื่อให้เกิดช่องทางการตลาด ครบวงจร สร้างและพัฒนา นักการตลาดรุ่นใหม่ พร้อมทั้ง ส่งเสริมบทบาทของ Trader ใน การรวบรวมและกระจาย สินค้าออกจากชุมชนทั้งใน ระดับชุมชน ระดับภูมิภาค และ ระดับประเทศ	๕. ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้วยความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะวัฒนธรรม องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็น ของฝากและของที่ระลึกให้มี มูลค่าเพิ่ม	๕. พัฒนาแหล่งทุนใน ชุมชนให้เกิดกิจกรรม เชิงธุรกิจภายในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมการ ดำเนินงานในรูปแบบ วิสาหกิจชุมชน และเข้าสู่ การบริหารจัดการใน รูปแบบนิติบุคคล เกิดการ จัดสวัสดิการที่ครอบคลุม ความต้องการของประชาชน ทุกช่วงวัย และรองรับ สังคมผู้สูงอายุ	๕. สร้างรูปแบบวิธีการจัดการ แก้ไขปัญหาความยากจนและลด ความเหลื่อมล้ำอย่าง ถูกต้อง มีความยั่งยืน เป็น รูปแบบที่ครอบคลุมกลุ่ม ปัญหาและความแตกต่าง กันในบริบทของแต่ละพื้นที่

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ สร้างและพัฒนาภาคใต้กับเคลื่อน สามาธิพ ชุมชนทุนเสริม เศรษฐกิจฐานราก	แนวทางการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ใช้เชื่อมโยงและมิติตความภรร ในการแบ่งปัน ด้วยกลไก ประชารัฐ และการรวมกลุ่ม ผู้ประกอบการในชุมชน	แนวทางการพัฒนาที่ ๓ สร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับผลิตภัณฑ์ ชุมชน และส่งเสริมช่องทาง การตลาด	แนวทางการพัฒนาที่ ๔ ยกระดับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเศรษฐกิจชุมชน อย่างคจรรจจ	แนวทางการพัฒนาที่ ๕ ปรับระบบบริหารจัดการ ทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล เพื่อการสร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจอย่างชุมชนให้ พัฒนา	แนวทางการพัฒนาที่ ๖ แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำด้วย ระบบปฏิบัติการเชิงรุก ที่เข้าถึงประชาชนราย ครัวเรือน
โครงการหลักที่สำคัญ					
๑. โครงการสร้างจิตสำนึกด้านอาชีพและรายได้					
๒. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยภาคีเครือข่าย					
๓. โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนร่วมแก้ไขปัญหาความยากจน					
๔. การส่งเสริมช่องทางตลาดเครือข่ายเกษตรปลอดภัย และเครือข่ายเกษตรอินทรีย์					
๕. โครงการพัฒนาระบบข้อมูล OTOP รองรับการบริหารวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (OTOP Big Data)					
๖. โครงการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น (Young OTOP)					
๗. โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ OTOP และกลไกขับเคลื่อน OTOP					
๘. โครงการส่งเสริมหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน/การพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Normal)/การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณค่า มูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน/การพัฒนาและสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาชุมชน/การเพิ่มประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์สู่ตลาดสากล/การยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มสินค้าใหม่ สินค้า ย้าย ย่อมครามภาคีสานสู่สากล)					
๙. โครงการส่งเสริมช่องทางทางการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน (การสร้างเสริมและพัฒนาช่องทางทางการตลาด/การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการจำหน่ายสินค้า OTOP ผ่านช่องทางการตลาดออนไลน์/สร้างเสริมภาคีความร่วมมือ)					
๑๐. โครงการพัฒนาชุมชนภูมิปัญญาต้นแบบสู่การจัดการธุรกิจชุมชนแบบครบวงจร					

หน่วยงานรับผิดชอบ

สชช.

สชว.

สชช.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

สชว.

โครงการหลักที่สำคัญ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑๑. โครงการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว (การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์/การท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมเชิงคุณภาพ รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตใหม่และวิถีต่อไป (New and Next Normal))การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม/การพัฒนาเชื่อมโยงกับชุมชนให้เป็นของที่จะเกิดวิถีชีวิตใหม่ท่องเที่ยววิถีไทยและวิถีชาติ)	สทอ.
๑๒. โครงการกระจายรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน	สทอ.
๑๓. โครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มและพัฒนาทักษะการบริหารจัดการทางด้านการเกษตรและชุมชน	สทอ.
๑๔. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานกลุ่มสตรีเพื่อการพัฒนา (การประกวดรางวัลเพื่อการพัฒนา/การสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์สตรีของโรงเรียนกลุ่มสตรีเพื่อการพัฒนา)	สทอ.
๑๕. โครงการส่งเสริมศักยภาพของชุมชนเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุนของชุมชน	สทอ.
๑๖. การแก้ไขปัญหามีเงินขาดครัวเรือนของชุมชนโดยชุมชน	สทอ.
๑๗. โครงการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริ (อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าภูมิพลอดุลยเดช (อพ.สธ.)/การพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริสู่การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน)	สทอ.
๑๘. การดำเนินงานของชุมชนพัฒนาสตรี (สนับสนุนเงินทุนเรียนรู้และเงินอุดหนุนพัฒนาสตรี)	สทอ.
๑๙. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของชุมชนพัฒนาสตรี (การพัฒนาทักษะอาชีพของสตรีให้สามารถประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตและโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของสตรีสู่การพัฒนา OTOP การส่งเสริมช่องทางทางการตลาดเชื่อมโยงกับอาชีพกลุ่มอาชีพพัฒนาสตรี)	สทอ.
๒๐. โครงการส่งเสริมอาชีพร่วมใจพัฒนาชุมชนแบบพึ่งพา	สทอ.
๒๑. โครงการส่งเสริมการออมเงินของชุมชนแบบพึ่งพา (การส่งเสริมการออมเงินของชุมชนเพื่อการพัฒนาระบบสวัสดิการ/การส่งเสริมการออมเงินของชุมชนแบบพึ่งพา เพื่อช่วยเหลือคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ)	ทุกหน่วยงาน